

PATVIRTINTA
Vilniaus miesto savivaldybės
administracijos direktoriaus
2026 m. liepos 2 d.
įsakymu Nr. 30-1693/26

ORO PAVOJAUS REKOMENDACIJOS

DAUGIABUČIŲ NAMŲ BENDROJO
NAUDOJIMO OBJEKTŲ VALDYTOJAMS

ORO PAVOJAUS REKOMENDACIJOS

Perspėjimo lygiai ir pirminiai veiksmai	03
Patalpų parinkimo principai	03
Patekimo į patalpas algoritmas	04
Priedangos prieinamumas visą parą ir patekimo laiko ašis	05
Pagalba asmenims su negalia ir kitiems pagalbos reikalingiems gyventojams	06
Priedangos užsipildymas ir kitų asmenų įleidimas	06
Bendrojo naudojimo patalpų paruošimas ir daiktų pašalinimas	07
Priedangos ir saugios zonos žymėjimas	07
Aplinkos rizikų įsivertinimas ir grėsmės krypčių komunikacija	08
Stiklo dūžio prevencija ir techninės priemonės	08
Veiksmai paskelbus oro pavojų	09
Augintiniai bendrojo naudojimo priedangoje	09
Kas draudžiama ir ko nedaryti	10
Dokumentai ir sprendimai, kuriuos turi turėti daugiabučio namo bendrojo naudojimo objektų valdytojas	11
Po įvykio fiksuojami duomenys (Pavyzdys Nr. 1)	12
Naudingos nuorodos	13

PAGRINDINĖ TAISYKLĖ

Daugiabučio namo priedanga, rūsys, požeminis garažas, požeminė automobilių stovėjimo aikštelė ar kita saugi bendrojo naudojimo patalpa turi būti parengta taip, kad oro pavojaus metu į ją būtų galima patekti greitai, be ginčų nelaukiant vieno asmens.

PERSPĖJIMO LYGIAI IR PIRMINIAI VEIKSMAI

LYGIS	REIŠMĖ	VEIKSMAI
GELTONA Tikėtinas oro pavojus	Pavojų galinčių kelti objektų Lietuvos teritorijoje dar nėra, tačiau reikia pasirengti.	Patikrinami raktai, magnetinės durys, įėjimai, praėjimai, informacinės lentelės. Rekomenduojama pasiskirti atsakingą gyventoją.
RAUDONA Oro pavojus	Vykdomi oficialūs perspėjimo pranešimo nurodymai.	Gyventojai nedelsdami eina į artimiausią saugią vietą. Veikiama pagal iš anksto nustatytą patekimo algoritmą.
GELTONA (PO RAUDONA) Tikėtinas oro pavojus	Tikėtinas oro pavojus, tačiau pavojų galinčių kelti objektų Lietuvos teritorijoje dar nėra.	Rekomenduojama likti priedangose ar kitose saugiose vietose iki pranešimo apie pavojaus pabaigą (balto).
BALTA Oro pavojaus nėra	Pavojus atšauktas, tačiau būtina išlikti budriems.	Grįžtama į įprastą režimą, fiksuojami trūkumai: kas neatsidarė, kas trukdė judėjimui ir/ar buvimui, identifikuojami priedangos priemonių ir individualūs asmenų poreikiai (judėjimas patalpose, vaistai ir t.t.) pridedamas pavyzdys Nr. 1

PATALPŲ PARINKIMO PRINCIPAI

Pirmiausia turi būti vertinamos bendrojo naudojimo patalpos: rūsys, požeminis garažas, požeminės automobilių stovėjimo aikštelės, vidiniai apatinio aukšto koridoriai ar kitos patalpos be langų.

Saugios patalpos turi būti kuo žemiau, kuo toliau nuo langų, vitrinų, stiklinių durų, antžeminių išorinių sienų ir lengvų konstrukcijų.

Kai nėra oficialiai pažymėtos priedangos, parenkama saugiausia esamo pastato vieta pagal dviejų sienų taisyklę: tarp žmogaus ir lauko turi būti ne mažiau kaip dvi konstrukcinės atitvaros, o patalpa neturi turėti tiesioginio sąlyčio su langais.

Jeigu patalpa turi rūsio langelius, jie turi būti įvertinti ir, kiek įmanoma, apsaugomi: smėlio maišais, apsaugine plėvele, skydais ar kitomis techninėmis priemonėmis, kai paskelbiama ekstremali situacija, mobilizacija, ar karo padėtis.

Priedangos ir (ar) saugios zonos talpa turi būti skaičiuojama realiai: paliekant praėjimus, neužstatant išėjimų, neblokuojant laiptinių, elektros skydinių, vandentiekio įvadų ir avarinių išėjimų.

PATEKIMO Į PATALPAS ALGORITMAS

PRIVALOMA NUMATYTI

Kiekvienas daugiabutis turi turėti iš anksto nustatytą ir gyventojams žinomą patekimo į priedangą / saugią patalpą algoritmą. Pavojaus metu negalima priklausyti nuo vieno rakto, vieno asmens ar vieno telefono skambučio.

KLAUSIMAS	TURI BŪTI NUSTATYTA PAGAL FAKTĄ
Kas atidaro?	Visi namo gyventojai turi turėti praktinę galimybę patekti į bendrojo naudojimo priedangos / saugios patalpos zoną. Negali būti situacijos, kai vienintelis raktas yra pas valdytoją ar vieną budintį asmenį.
Kuo atidaroma?	Raktas, kodas, magnetinė kortelė, nuotolinio atidarymo priemonė arba kitas iš anksto patikrintas patekimo būdas.
Magnetinės / elektroninės durys	Pavojaus metu turi būti galimybė atjungti spyną, atrakinti duris nuotoliniu būdu arba naudoti saugią priemonę, kuri neleidžia durims užsiblokuoti ir nepažeidžia priešgaisrinės saugos funkcijos.
Atsarginis būdas	Jeigu neveikia elektra, internetas, magnetai ar telefonspynė, turi būti fizinis raktas arba kitas atsarginis patekimo sprendimas.
Kas įleidžia?	Visi namo gyventojai yra vienodai atsakingi padėti patekti į patalpas. Pavojaus metu nelaukiama tik valdytojo.
Kur skelbiama informacija?	Laiptinėje, prie įėjimo į pastatą, prie patekimo į rūšį ir (ar) požeminę automobilių stovėjimo aikštelę, elektroniniuose kanaluose ir valdytojo pranešimuose.

PRIEDANGOS PRIEINAMUMAS VISĄ PARĄ IR PATEKIMO LAIKO AŠIS

Jeigu yra savivaldybės, valstybės institucijos ar kitas privalomas nurodymas priedangą laikyti prieinamą visą parą (24/7), daugiabučio namo bendrojo naudojimo objektų valdytojas turi užtikrinti realų patekimo mechanizmą ir netrukdomą praėjimą iki patalpų.

Jeigu nėra budinčio personalo, nuotolinio atrakinimo ar kito nedelsiamo atidarymo būdo, prie pastato / teritorijos prieigą turi būti nurodyta patekimo laiko ašis pagal faktines sąlygas.

Informacinėje lentelėje turi būti nurodytas telefono/telefonspynės numeris, skirtas priedangos ir (ar) saugios patalpos atidarymui. Numeris turi būti veikiantis, prižiūrimas ir žinomas atsakingiems asmenims.

Jeigu patekimas neįmanomas nedelsiant, turi būti nurodyta artimiausia alternatyvi priedanga ir (ar) saugi vieta arba informacija, kad naudotina artimiausia saugi esamo pastato patalpa.

INFORMACINĖS LENTELĖS PAVYZDYS

PRIE PASTATO / LAIPTINĖJE

Priedanga / saugi patalpa: _____

Patekimas darbo / įprastu metu:

nedelsiant / per ___ min. / tik su raktu / kodu / kortele

Patekimas naktį / savaitgaliais:

24/7 / per ___ min. / atsakingas asmuo atvyksta per ___ min.

Nuotolinis atidarymas: yra / nėra

Budintis personalas: yra / nėra

Priedangos atidarymo telefono/telefonspynės numeris:

Jeigu patekimas negalimas:

naudotis artimiausia alternatyvia priedanga / saugia vieta:

PRIEDANGOS UŽSIPILDYMAS IR KITŲ ASMENŲ ĮLEIDIMAS

SVARBI TAISYKLĖ

Jeigu bendrojo naudojimo patalpos pažymėtos priedangos ženklu ir jos nėra užpildytos, gyventojai neturi savavališkai riboti kitų asmenų patekimo vien dėl to, kad jie nėra šio namo gyventojai.

Kitų asmenų neįleisti galima tik tada, kai priedangos ir (ar) saugios patalpos bendrose patalpose faktiškai nebėra vietos saugiai stovėti ir papildomi žmonės blokuotų praėjimus, išėjimus ar keltų tiesioginę riziką.

Užsipildžius patalpai atvykstantiems asmenims turi būti ramiai paaiškinta, kad patalpa užpildyta, ir nurodyta kita artimiausia priedanga ir (ar) saugi vieta.

Negalima uždaryti durų ir neįleisti žmonių, jei patalpoje dar yra saugios vietos stovėti bendrojo naudojimo zonoje ir neužblokuojami evakuacijos keliai.

Pirmumo tvarka turi būti taikoma pagal artumą ir realią patekimo galimybę, o ne pagal patogumą ar norą pasirinkti konkrečią priedangą.

Nepasikeitus valstybės teisiniam režimui arba negavus atskiros kompetentingų institucijų nurodymo, privačių sandėliukų, individualių rakinamų patalpų ar kitų asmeninio naudojimo patalpų atvėrimas pašaliniams asmenims nėra privalomas. Tokios patalpos gali būti naudojamos tik savininko ir (ar) valdytojo sutikimu arba teisės aktų nustatytais atvejais.

PAGALBA ASMENIMS SU NEGALIA IR KITIEMS PAGALBOS REIKALINGIEMS GYVENTOJAMS

Bendrija arba būsto administratorius turi identifikuoti, kuriems namo gyventojams pavojaus metu gali reikėti pagalbos patekti į priedangą ar saugią patalpą: judėjimo, regos, klausos, kognityvinių, sveikatos, amžiaus ar laikino mobilumo ribojimų turintiems asmenims.

Informacija apie pagalbos poreikį renkama ir naudojama tik tiek, kiek būtina civilinės saugos veiksams planuoti, laikantis asmens duomenų apsaugos principų. Rekomenduojama remtis gyventojų ar jo artimojo pateikta informacija ir sutikimu.

Bendruomenei turi būti aiškiai pranešta, kad konkrečiam asmeniui ir (ar) butui pavojaus metu reikės pagalbos, jeigu tai būtina realiai pagalbai suteikti. Viešinama tik minimali informacija: laiptinė, aukštas, pagalbos pobūdis, paskirti pagalbininkai.

Turi būti paskirti ne mažiau kaip du pagalbos teikėjai arba kaimynai-pagalbininkai kiekvienam pagalbos reikalingam asmeniui, kad pagalba nepriklausytų nuo vieno gyventojų buvimo namuose.

Jeigu į priedangą vedantys laiptai nepritaikyti judėjimo negalią turintiems asmenims, turi būti numatyta alternatyvi saugi apatinio aukšto zona ir pagalbos iškvietimo ir (ar) informavimo tvarka.

BENDROJO NAUDOJIMO PATALPŲ PARUOŠIMAS IR DAIKTŲ PAŠALINIMAS

Priedangos, rūšio, požeminių automobilių stovėjimo aikštelėse, laiptinių, koridorių, įėjimų, išėjimų ir evakuacijos kelių negalima užgriozdinti daiktais.

Iš bendrojo naudojimo patalpų turi būti pašalinti daiktai, kurie trukdo judėti, mažina talpą, kelia gaisro, kritimo ar sužalojimo riziką: baldai, statybinės medžiagos, nereikalinga buitinė technika, mikrojūdumo priemonės (pvz., dviračiai, paspirtukai ir t.t.), degios medžiagos, šiukšlės, statybinės atliekos.

Kai yra nurodymas priedangą laikyti prieinamą visą parą (24/7), daugiabučio namo bendrojo naudojimo objektų valdytojas turi teisę ir pareigą imtis priemonių, kad bendrose patalpose esantys daiktai būtų pašalinti, o patekimas į patalpas ir evakuacijos keliai būtų laisvi.

Apie daiktų pašalinimo tvarką turi būti pranešta iš anksto: pranešimas laiptinėse, elektroniniu kanalu, terminas daiktams išsinešti, įspėjimas dėl pašalinimo, saugaus laikymo ar utilizavimo pagal galiojančią tvarką, daiktai gali būti išnešami po 12 val. nuo pranešimo išsiuntimo be savininko sutikimo tik tuo atveju kai patalpos yra įtrauktos į oficialų priedangų sąrašą.

PRIEDANGOS IR SAUGIOS ZONOS ŽYMĖJIMAS

Pastato viduje turi būti pažymėti patekimo maršrutai į priedangą ir, jei tokia yra, saugią zoną pagal dviejų sienų taisyklę.

Rekomenduojama naudoti vizualiai aiškų ženklavinimą: **geltonas maršrutas** ir rodyklės į priedangą, **žalias maršrutas** ir rodyklės į saugią zoną.

Ant grindų gali būti pažymėti dviejų spalvų koridoriai: **geltonas** – kelias į priedangą, **žalias** – kelias į saugią zoną.

Ženkilai neturi klaidinti: „PRIEDANGA“ žymima tik ten, kur patalpa numatyta kaip priedanga; „SAUGI ZONA“ – kai patalpa naudojama kaip artimiausia laikina saugi vieta pagal dviejų sienų taisyklę.

Patekimo į priedangą
krypties žymėjimo pavyzdys

Patekimo į saugią zoną
krypties žymėjimo pavyzdys

APLINKOS RIZIKŲ ĮSIVERTINIMAS IR GRĖSMĖS KRYPTIŲ KOMUNIKACIJA

VIDINIO PLANAVIMO PRIEMONĖ

Kritinės ir strateginės infrastruktūros objektų analizė skirta ne viešam objektų sąrašų platinimui, o daugiabučio namo bendrojo naudojimo objektų valdytojo veiksams, patekimo maršrutams ir saugesnių pastato zonų pasirinkimui planuoti.

Daugiabučio namo bendrojo naudojimo objektų valdytojas turi įsivertinti, kokie galimi rizikos objektai yra iki 1 km atstumu nuo daugiabučio gyvenamojo namo: elektros pastotės, vandens valymo ar tiekimo stotys, šilumos gamybos objektai, geležinkelio stotys ar mazgai, oro uostai, policijos, kariuomenės, kiti viešojo saugumo ar kritinės infrastruktūros objektai.

Įsivertinus aplinkos rizikas galima nustatyti, kuri pastato pusė ar kryptis lauke galėtų būti pavojingesnė tikslinės atakos prieš kritinę infrastruktūrą atveju, ir atitinkamai planuoti saugesnius maršrutus bei patalpas.

Šis vertinimas neapsaugo nuo atsitiktinių, nukrypusių ar neprognozuojamų smūgių, todėl jis negali pakeisti pagrindinės taisyklės: pavojaus metu rinktis artimiausią saugią vietą ir laikytis oficialių nurodymų.

Namo bendruomenei gali būti pateikiama orientacinė informacija apie galimas grėsmės kryptis ir rekomenduojamus saugesnius maršrutus, tačiau neturi būti be reikalo viešinami detalūs kritinės infrastruktūros objektų sąrašai, techniniai duomenys ar jautrūs žemėlapiai.

STIKLO DŪŽIO PREVENCIJA IR TECHNINĖS PRIEMONĖS

Stiklo dūžio ir šukių sklidimo mažinimui tinkamos priemonės: apsauginė stiklo plėvelė, sulaukanti stiklą, nuleidžiamos ar sulankstomos žaliuzės, langų skydai, sandariai pritvirtintos užuolaidos, rūšio langelių pridengimas smėlio maišais ar kitais saugiais sprendimais.

Šios priemonės mažina stiklo šukių sklidimą, tačiau jos nėra lygiavertė apsauga nuo skeveldrų, tiesioginio smūgio ar sprogo bangos. Tokiai apsaugai reikalingi specialūs techniniai sprendiniai ir konstrukcinis vertinimas.

Gyventojai turi būti informuoti, kad pavojaus metu negalima stovėti prie langų, stiklinių durų, vitrinų, švieslangių / stoglangių ar rūšio langelių.

Nerekomenduojama aktyvaus pavojaus metu kilnoti sunkių baldų, ardyti konstrukcijų ar improvizuotai užkalinėti langų, jeigu tai kelia didesnę riziką nei pats buvimas saugioje patalpoje.

VEIKSMAI PASKELBUS ORO PAVOJŲ

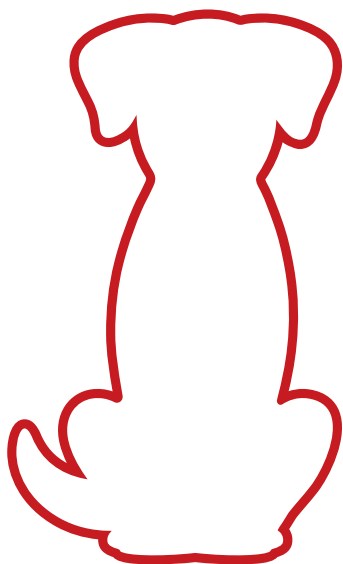
GYVENTOJAI

- Nedelsiant eina į artimiausią saugią vietą: priedangą, rūšį, požeminę automobilių stovėjimo aikštelę, apatinio aukšto vidaus patalpą.
- Padeda kaimynams, kuriems reikia pagalbos, pagal iš anksto sutartą tvarką.
- Įleidžia kitus asmenis, jei patalpoje dar yra saugios vietos ir neužblokuojami praėjimai.
- Priedangoje ar saugioje patalpoje elgiasi ramiai, nekelia panikos, neužima praėjimų, laikosi atsakingų asmenų nurodymų.
- Ginčus, skundus ir atsakomybės klausimus sprendžia po įvykio, o ne pavojaus metu.

BENDRIJA / ADMINISTRATORIUS

- Pagal galimybes užtikrina, kad patekimo durys būtų atrakintos arba nebūtų užblokuotos.
- Stebi, kad neužsipildytų evakuacijos keliai, nebūtų užstatyti išėjimai ir laiptinės.
- Koordinuoja pagalbą asmenims su negalia ar ribotu judumu.
- Fiksuoja trūkumus po įvykio: patekimo, raktų, durų, apšvietimo, talpos, daiktų, komunikacijos problemas.
- Po įvykio organizuoja sprendimus ir informuoja bendruomenę.

AUGINTINIAI BENDROJO NAUDOJIMO PRIEDANGOJE

Gyventojai turi būti iš anksto informuoti, kad bendrojo naudojimo priedangoje augintiniai gali kelti papildomų rizikų: alerginių reakcijų, įkandimų, triukšmo, panikos, higienos ar konflikto tarp gyventojų.

Jeigu gyventojas atsiveda augintinį ir nėra kitos saugios vietos, augintinis turi būti laikomas su pavadėliu, antsnukiu, transportavimo dėžėje ar kitaip kontroliuojamas. Gyvūnas neturi būti paleidžiamas laisvai bendrose patalpose.

Jeigu augintinis kelia realią grėsmę žmonėms arba priedanga užpildyta, jis turi būti laikomas atskiroje zonoje, jei tokia yra, arba pasirenkama kita saugi vieta. Šunys pagalbininkai vertinami atskirai, atsižvelgiant į asmens su negalia poreikius ir realią grėsmę kitiems asmenims.

KAS DRAUDŽIAMA IR KO NEDARYTI

Draudžiama užgriozdinti priedangas, rūsius, požemines automobilių aikšteles, laiptines, evakuacijos kelius, įėjimus ir išėjimus.

Draudžiama laikyti vienintelį raktą pas vieną asmenį arba sukurti situaciją, kai pavojaus metu patalpos faktiškai nepasiekiamos.

Draudžiama blokuoti magnetines ir (ar) elektronines duris taip, kad žmonės negalėtų patekti į saugią patalpą.

Draudžiama savavališkai neįleisti žmonių į priedangos ženklų pažymėtas bendrojo naudojimo patalpas, jeigu jose dar yra saugios vietos stovėti.

Draudžiama perpildyti patalpas taip, kad būtų užblokuoti praėjimai, laiptai, išėjimai, skydinės ar inžineriniai mazgai.

Draudžiama viešinti perteklinius asmens sveikatos ar negalios duomenis; pagalbos poreikis komunikuojamas tik tiek, kiek būtina pagalbai suteikti.

Draudžiama ginčytis, aiškintis atsakomybę ar kelti reikalavimus pavojaus metu. Ginčai, skundai ir nuostolių klausimai sprendžiami po įvykio.

Draudžiama skleisti nepatikrintą informaciją apie atakas, taikinius, kritinę infrastruktūrą ar neoficialius nurodymus.

DOKUMENTAI IR SPRENDIMAI

kuriuos turi turėti daugiabučio namo bendrojo naudojimo objektų valdytojas

1

Priedangos ir (ar) saugios patalpos patekimo algoritmas: raktai, kodai, magnetinės durys, atsarginis atidarymas, telefonas, atsakingi asmenys.

2

Patalpų talpos ir užsipildymo schema: kiek žmonių telpa neužblokuojant praėjimų ir išėjimų.

3

Gyventojų informavimo tvarka: pranešimai laiptinėse, elektroniniai kanalai, atnaujinimo periodiškumas.

4

Pagalbos asmenims su negalia ar ribotu judumu planas: pagalbininkai, alternatyvi saugi zona, minimalūs duomenys.

5

Daiktų pašalinimo iš bendrojo naudojimo patalpų tvarka.

6

Ženklinimo planas: PRIEDANGA, SAUGI ZONA, rodyklės, grindų maršrutai, alternatyvi priedanga.

7

Aplinkos rizikų iki 1 km analizė ir saugesnių krypčių ir (ar) pastato pusių vidinis įvertinimas.

8

Po įvykio trūkumų fiksavimo forma: kas neveikė, kas neatidarė, kas užgriozdinta, kam trūko pagalbos, ką reikia sutvarkyti.

ŽINUTĖ BENDRUOMENEI

„Pavojaus metu veikiame pagal iš anksto sutartą tvarką. Atidarome artimiausią saugią patalpą, padedame kaimynams, neužgriozdiname praėjimų, neeskaluojame ginčų ir laikomės oficialių nurodymų.“

PO ĮVYKIO FIKSUOJAMI DUOMENYS (PAVYZDYS NR. 1)

Fiksuojamas klausimas	Atsakymas / pastaba
Ar visi gyventojai pasiekė saugias patalpas?	
Ar patalpos buvo atidarytos laiku?	
Ar buvo problemų dėl magnetinių spynų, vartų, raktų, kortelių ar nuotolinio atidarymo?	
Ar saugioje patalpoje pakako vietos ir nebuvo užblokuoti evakuacijos keliai?	
Ar pagalba žmonėms su negalia buvo suteikta laiku?	
Ar kilo konfliktų, srautų, ryšio, elektros, vėdinimo ar informavimo problemų?	
Kokių priemonių reikia iki kito pavojaus?	

NAUDINGOS NUORODOS

Civilinės saugos portalas

Oficiali informacija apie
civilinę saugą Lietuvoje

www.lt72.lt

Vilniaus priedangų žemėlapis

Interaktyvus žemėlapis su
priedangų vietomis

<https://maps.vilnius.lt/lt/map/shared-theme?sharedId=e7078791-f09c-48c1-9950-c1cb9f2e0c5c>

Programėlė KOVAS

Vilniaus miesto civilinės saugos programėlė su
pranešimais apie ekstremalias situacijas realiu laiku

<https://vilnius.lt/savivaldybe/kovas>

Nuskaitykite QR kodus norėdami pasiekti šaltinius